

BOUWHISTORISCHE QUICK-SCAN
Schoolstraat 29, Wassenaar

19 mei 2022

Polderman
cultuurhistorie restauratie architectuur

Colofon

Bouwhistorische quick-scan:

Object: Boerderij / woonhuis
Adres: Schoolstraat 29, 2242 KE Wassenaar
Monumentstatus: Gemeentelijk monument, nr. 92
Kadastraal: Wassenaar; sectie H, kadastraal nummer 2671

Opdrachtgever:

Naam: Gemeente Wassenaar
Contactpersoon: Mw. Drs. C. Scheffer
Adres: Johan de Wittstraat 45
2242 LV Wassenaar
Telefoon: 088-6549397
E-mail: CScheffer@wassenaar.nl

Adviseur:

Naam: Polderman, Bureau voor Monumenten- en Restauratieadvies
Contactpersoon: Dhr. R. Polderman
Adres: Eendrachtsweg 67
3012 LG Rotterdam
Telefoon: 010-4363250
E-mail: rutger@bureaupolderman.nl

Auteurs

Bouwhistoricus: Ing. M. Bäcker
Redactie: Ing. R. Polderman

Status: Definitief
Datum: 19 mei 2022

Inleiding

Het pand aan de Schoolstraat 29 te Wassenaar staat leeg en zal binnenkort door de eigenaar, de gemeente Wassenaar, worden verkocht. De gemeente wil als verkopende partij de toekomstige eigenaren enig inzicht verschaffen in de historie en de cultuurhistorische waarde van het pand en heeft daarom Polderman, Bureau voor Monumenten- en Restauratieadvies gevraagd een bouwhistorische quick-scan van het gebouw uit te voeren.

Onderhavige rapportage geeft de resultaten van de quick-scan van het pand weer. Het betreft geen bouwhistorische verkenning als bedoeld in de Richtlijnen voor Bouwhistorisch Onderzoek 2009 van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, maar bevat wel dezelfde hoofdstructuur. Deze rapportage bevat daartoe de volgende onderdelen:

- Achtergrond en omgeving;
- Analyse bestaande situatie;
- Globale conclusie bouwhistorie;
- Aanzet tot een globale waardenstelling en aanbevelingen;
- Bijlagen:
  - Redengevende beschrijving.
  - Grafische weergave van de globale waardenstelling.

De inspectie is beperkt gebleven tot de thans zichtbare en toegankelijke delen van het gebouw.

Rotterdam, 19 mei 2022

Achtergrond en omgeving

De ontwikkeling van de Schoolstraat en omgeving

Wassenaar en haar directe omgeving zijn op oude strandwallen gelegen, die hoger lagen en droger waren dan het omliggende, drassige duingebied. Het gebied was daarom al van oudsher geschikt voor bewoning. De vroegste bronnen en sporen die iets zeggen over het dorp Wassenaar zelf dateren uit de 12^e eeuw. De huidige Dorpskerk bezit nog sporen van een ouder kerkje, dat in het midden van die eeuw is gedateerd. Het kerkje en het dorpsplein vormen de oude kern van het dorp, dat in de loop van tijd daaromheen is uitgebreid.

In ieder geval nog aan het begin van de 17^e eeuw vormde de Schoolstraat -toen nog Ooststraat geheten- een landelijke, brede zandweg, die vanaf het dorpsplein in noordoostelijke richting liep. De bebouwing concentreerde zich vrijwel uitsluitend aan de zuidoostzijde, doordat de gronden aan de overzijde in gebruik waren als boomgaard van het landgoed van jonkheer Adriaen van der Nieuburg, wiens woning ter hoogte van het huidige pand Schoolstraat 6 stond. In 1668 kwam het landgoed in bezit van de schout en baljuw, die de woning tot raadhuis lieten verbouwen. De bij de woning behorende gronden -waaronder de boomgaard aan de noordwestzijde van de Ooststraat- werden hierbij gesplitst en verkocht. Vermoedelijk vormde dit de aanzet tot de verkaveling en bebouwing van het gebied ten noordwesten van de Ooststraat.

Aan de straat verrezen in de loop der tijd gebouwen van uiteenlopende aard, zoals woningen van verschillende grootte en statuur, bedrijfsgebouwen en openbare gebouwen. In de 19^e eeuw stond de straat bekend om de scholen die er aan gesitueerd waren, wat er in 1899 toe leidde dat de straat hernoemd werd tot "Schoolstraat".

In de huidige situatie strekt de Schoolstraat zich uit vanaf het oude dorpsplein tot aan de doorgaande Van Zuylen van Nijveltstraat. De straat maakt deel uit van de dorpskern en wordt voornamelijk geflankeerd door woningen, daterend van de 17^e eeuw tot het recente verleden.

Het dorp Wassenaar op de kadastrale kaart van 1811-1832. De pijl geeft de locatie van de Ooststraat (nu Schoolstraat) weer. (collectie RCE)

Schoolstraat 29

Over de vroegste geschiedenis van Schoolstraat 29 is weinig bekend. Uit de 19^e en 20^e eeuw zijn er wel enkele archiefbronnen in de vorm van onder andere kadastrale kaarten, vergunningsaanvragen en foto's, die iets over de ontwikkeling van het gebouw vertellen.

Kadastrale kaart 1811-1832

De kadastrale gegevens van 1811-1832 laten zien dat het perceel groter was dan nu het geval is en bebouwd was met een woonhuis, een grote schuur en een klein gebouwtje, waarschijnlijk ook een schuur. Er was ook een erf en een tuin. Het huis werd bewoond door de bouwman (boer) Dirk Ruijgrok, die ten noorden van het dorp grond bezat, onder andere een weiland.

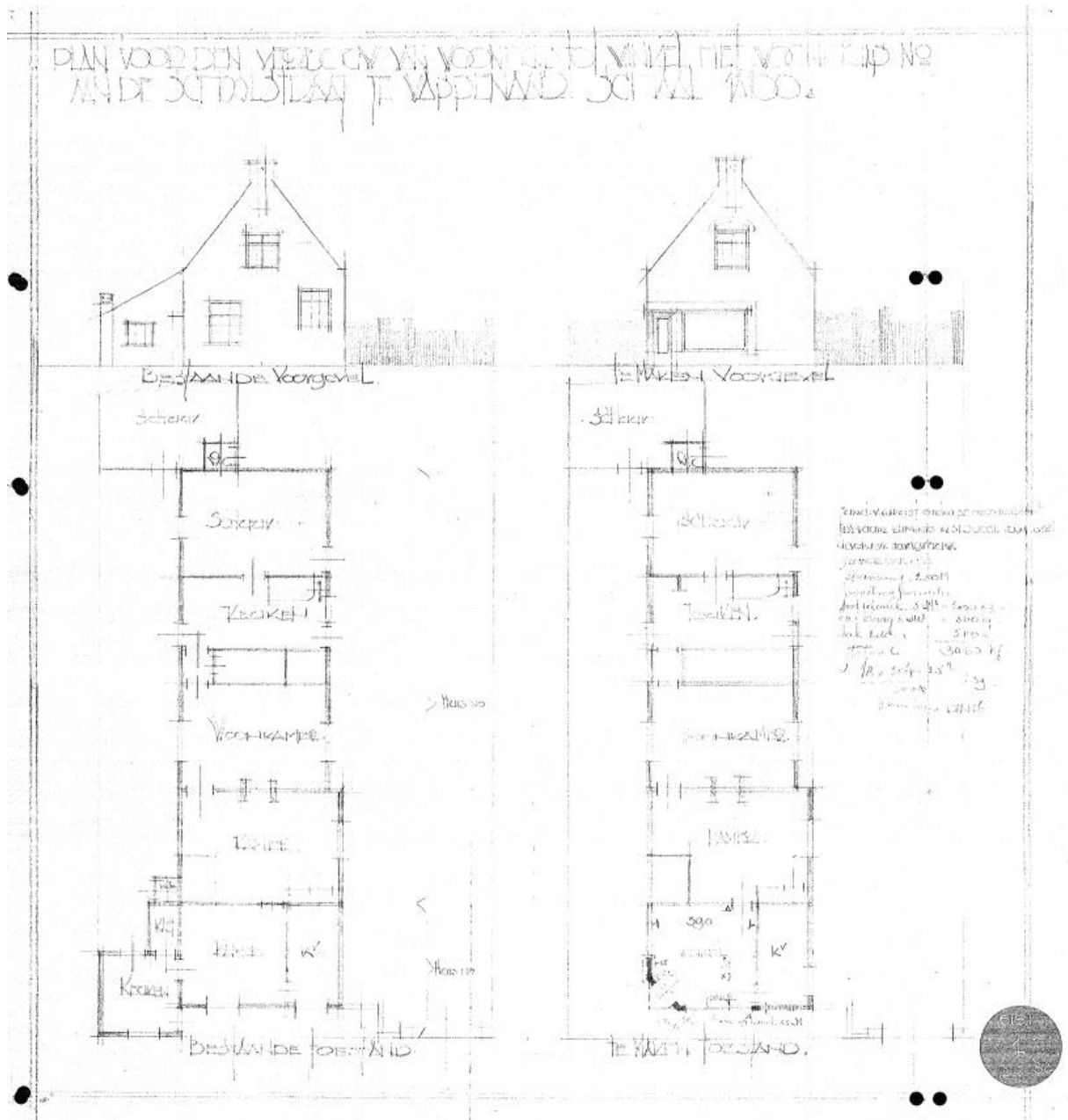
Links: de percelen 165 (tuin) en 166 (huis, schuur en erf) op de kadastrale kaart van 1811-1832. (collectie RCE)
Rechts: het inmiddels verkleinde perceel in 1895. (collectie gemeente Wassenaar)

Kadastrale kaart 1895

Een kadastrale kaart uit 1895 laat zien dat het perceel aanzienlijk is versmald en dat de schuur is gesloopt. In het verlengde van het woonhuis en ter plaatse van de tuin zijn nieuwe gebouwen opgetrokken.

1932: situeren sigarenwinkel

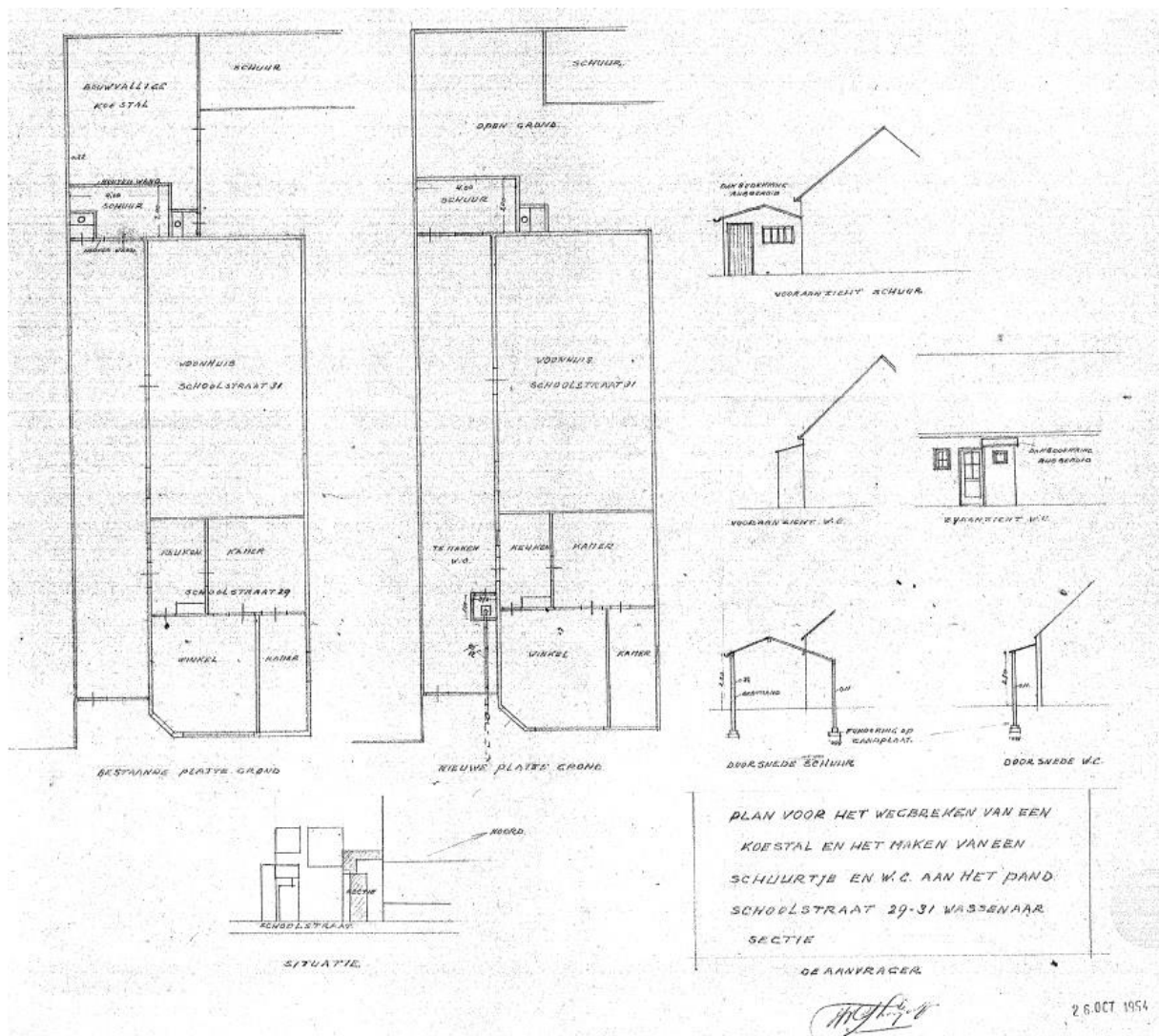
In 1932 was het pand opgedeeld in twee woningen; Schoolstraat 29 en 31. In dat jaar werd de voorste woning volgens tekening opgeheven, waarna de ruimte gebruikt werd als sigarenwinkel. Daarvoor werden een aantal aanbouwen gesloopt en werd de voorgevel op het niveau van de begane grond van een winkelpui voorzien. Op het voorgevelaanzicht in de tekeningen van de bestaande toestand vóór deze aanpassing is rechts in de nog een verhoogd geplaatst raamkozijn te zien, wat vermoedelijk duidt op de aanwezigheid van een opkamer en kelder.

Bestaande en nieuwe toestand van 1932. (collectie gemeente Wassenaar)

1954: niet uitgevoerde sloop van de koestal

In 1954 werd er een vergunningsaanvraag gedaan om het achterste bouwdeel -dat als koestal werd aangeduid- te slopen. Het plan is niet uitgevoerd, maar de tekening laat wel zien dat de scheiding tussen Schoolstraat 29 en 31 is verlegd of in 1932 anders is uitgevoerd dan vergund.

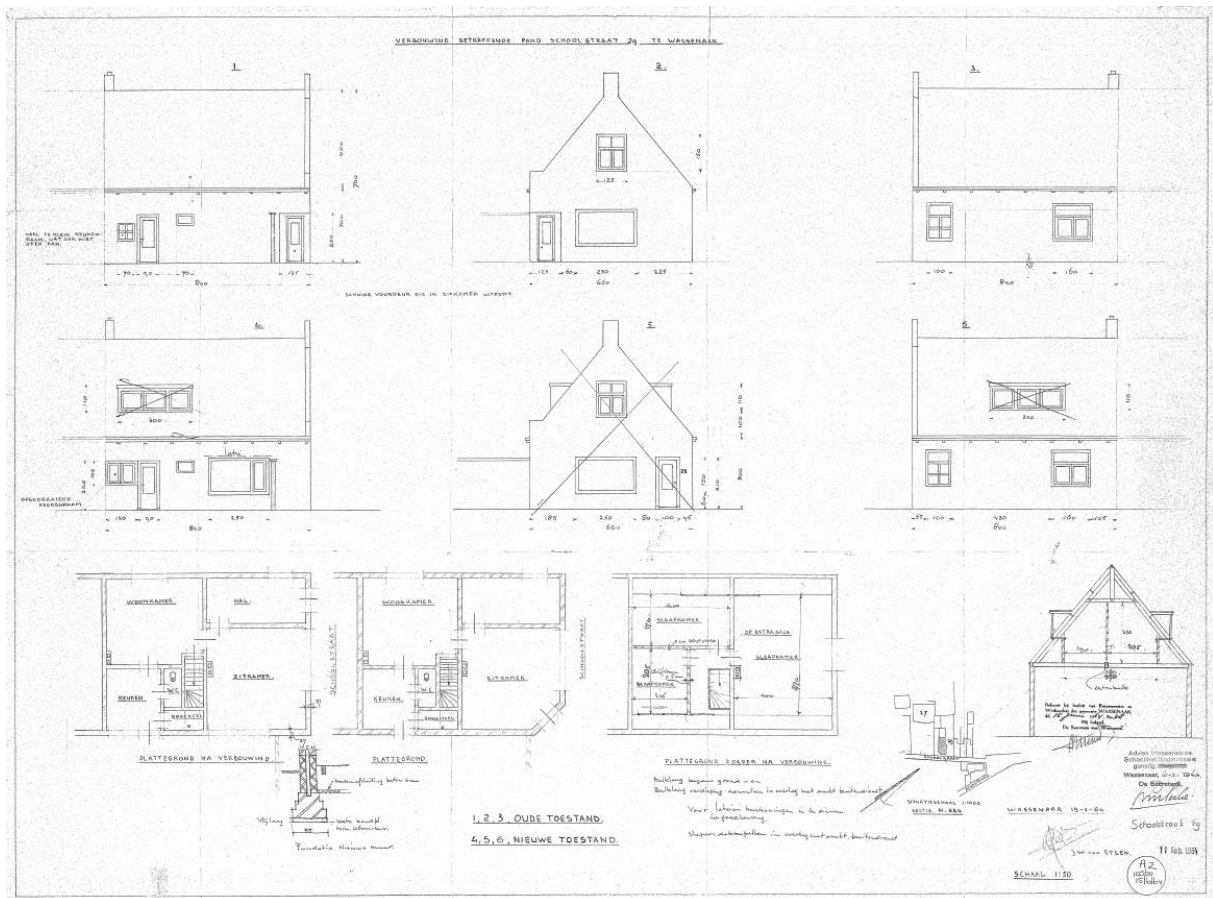
Bestaande en nieuwe toestand van 1954. (collectie gemeente Wassenaar)

1964: restauratie

Midden jaren '50 was de gemeente Wassenaar voornemens een herinrichting van de dorpskern uit te voeren, waartoe actief percelen werden aangekocht voor sloop. In dat kader werd de gemeente in 1955 eigenaar van Schoolstraat 29-31. In 1964 was het echter inmiddels duidelijk geworden dat de sloop van het pand niet nodig was en werd een restauratieplan opgesteld. Het voorste deel van het pand (Schoolstraat 29) was inmiddels geen winkelruimte meer, maar een woning. In het herstelplan werd de indeling aangepast, waarbij onder andere de afschuining op de hoek van de voor- en linkerzijgevel ongedaan werd gemaakt. De verbouwing werd tevens aangegrepen om de voorgevel -naar eigentijds inzicht- te restaureren. Over de restauratie werd het volgende geschreven: "Bij deze restauratie werd de voorgevel weer zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat teruggebracht. De etalageruit verdween en maakte plaats voor twee schitterende antieke vensters, welke afkomstig zijn van de omstreeks 1963 afgebroken boerderij van G.C. Ruijgrok op de hoek van de Langstraat en de Molenstraat. Het resultaat van de restauratie is -we kunnen het allemaal zien- hartverwarmend." Bij deze ingreep ontstond de huidige gevelindeling. Zover bekend is er geen documentatie bekend waaruit de onderbouw van de 'oorspronkelijke staat' blijkt. Gezien de wijze waarop er gerestaureerd is betreft het waarschijnlijk een historiserende, niet op de bouwgeschiedenis van het pand gebaseerde ingreep, daarmee geheel passend in de tijdsgeschiedenis.

¹ Wassenaarse Oudheden

Vermoedelijk werd bij de restauratie ook de kapconstructie van het voorste deel vervangen door een moderne, eenvoudige kapconstructie.

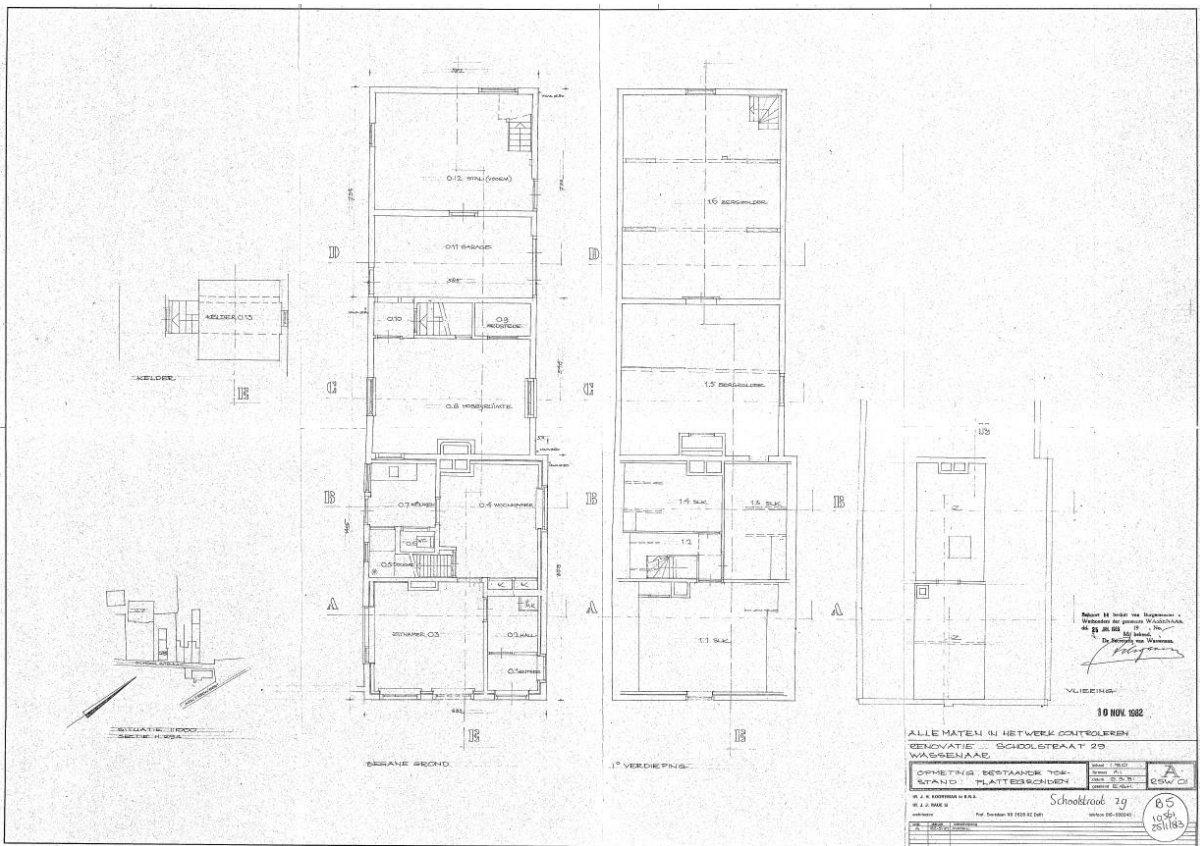

Bestaande en nieuwe toestand van 1964. (collectie gemeente Wassenar)

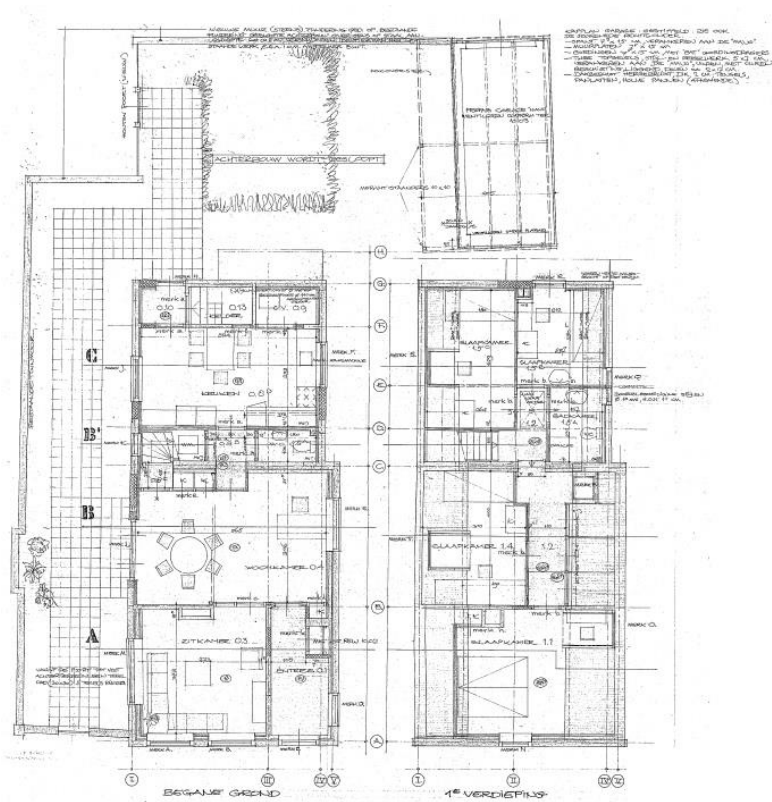
1983: verbouwing

In 1983 werd het pand ingrijpend gerenoveerd. Het achterste bouwdeel -dat in de voorgaande vergunningsaanvragen als schuur of koestal was aangegeven- werd gesloopt en het resterende deel werd samengevoegd tot één woning met het adres Schoolstraat 29. Het pand kreeg een bijna geheel nieuwe indeling, vrijwel alle gevelinvullingen werden vervangen, de indeling van de gevels werd gewijzigd en een groot deel van de vloer van de begane grond werd vervangen, evenals de kapconstructie van het achterste deel. In de tuin werd een vrijstaande garage opgetrokken.

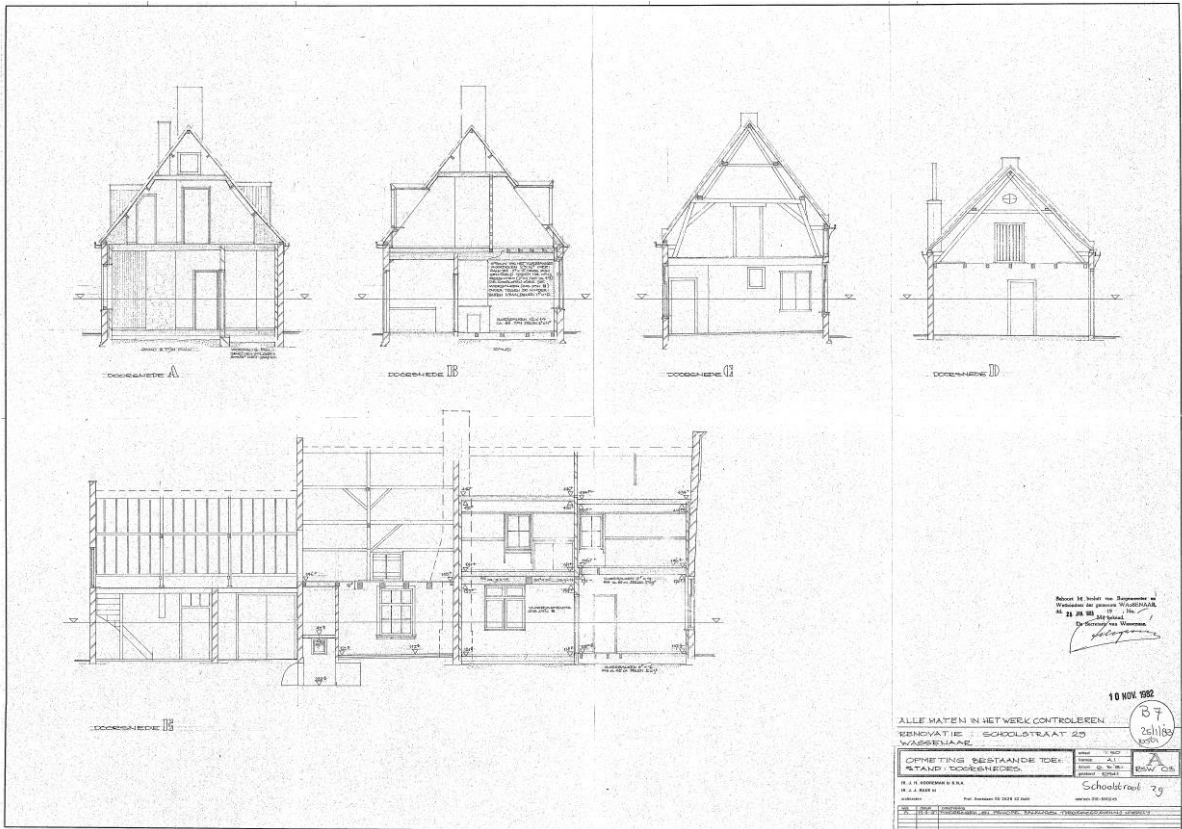

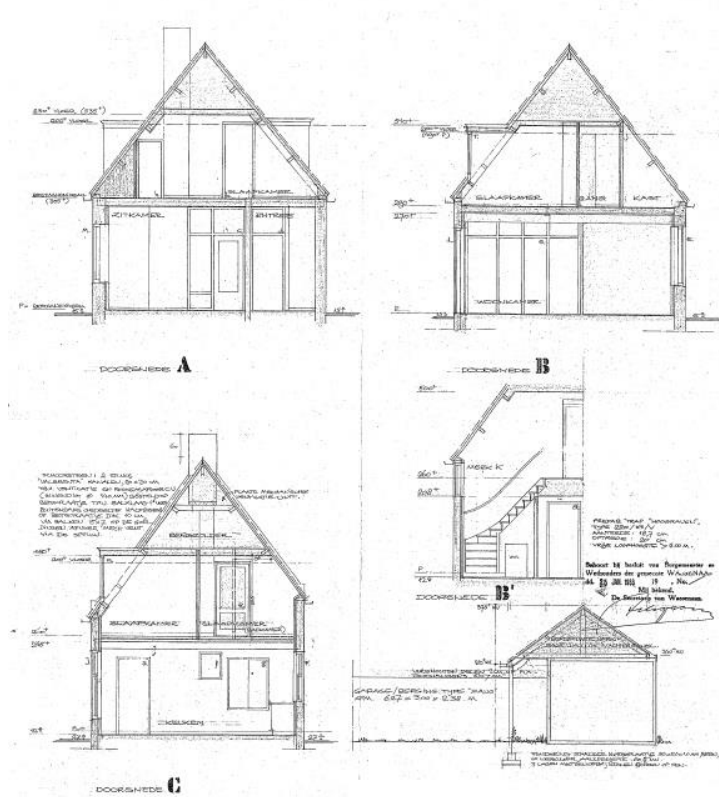
Plattegronden in de bestaande toestand van 1983. (collectie gemeente Wassenaar)

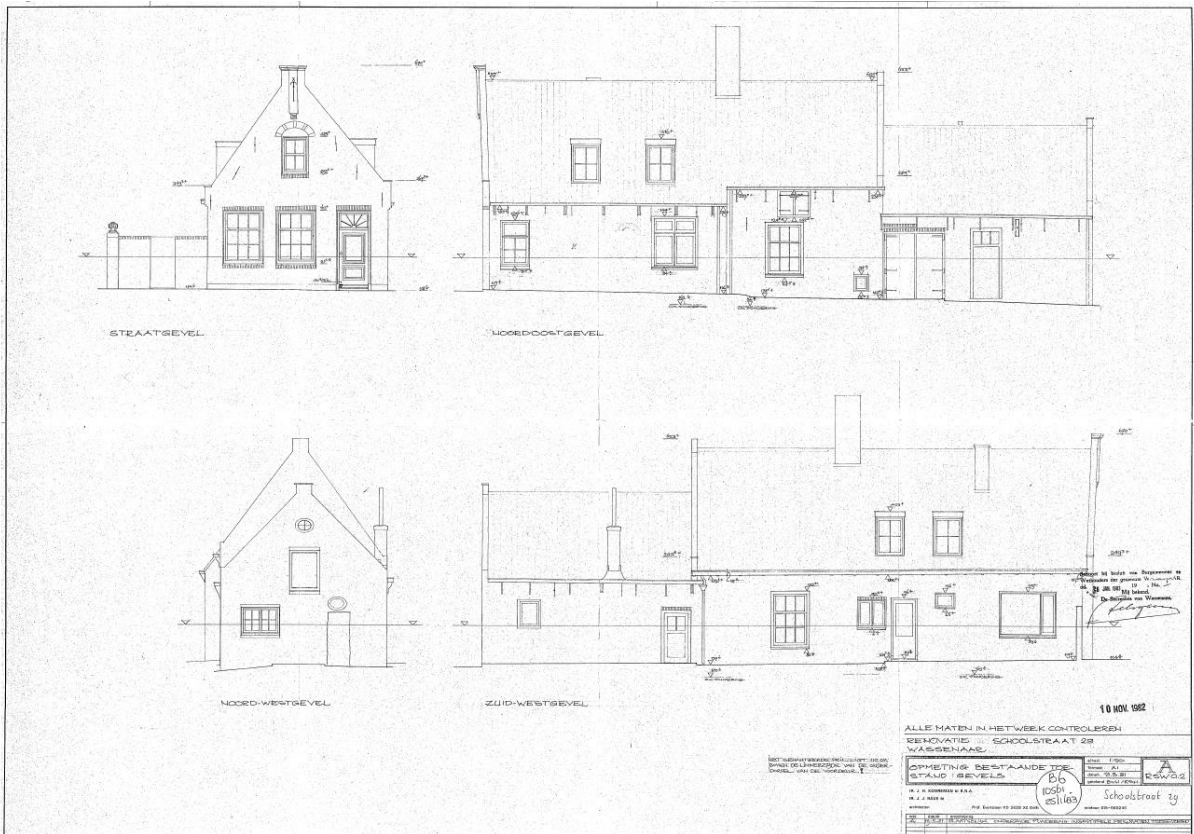
Plattegronden in de nieuwe toestand van 1983. (collectie gemeente Wassenaar)

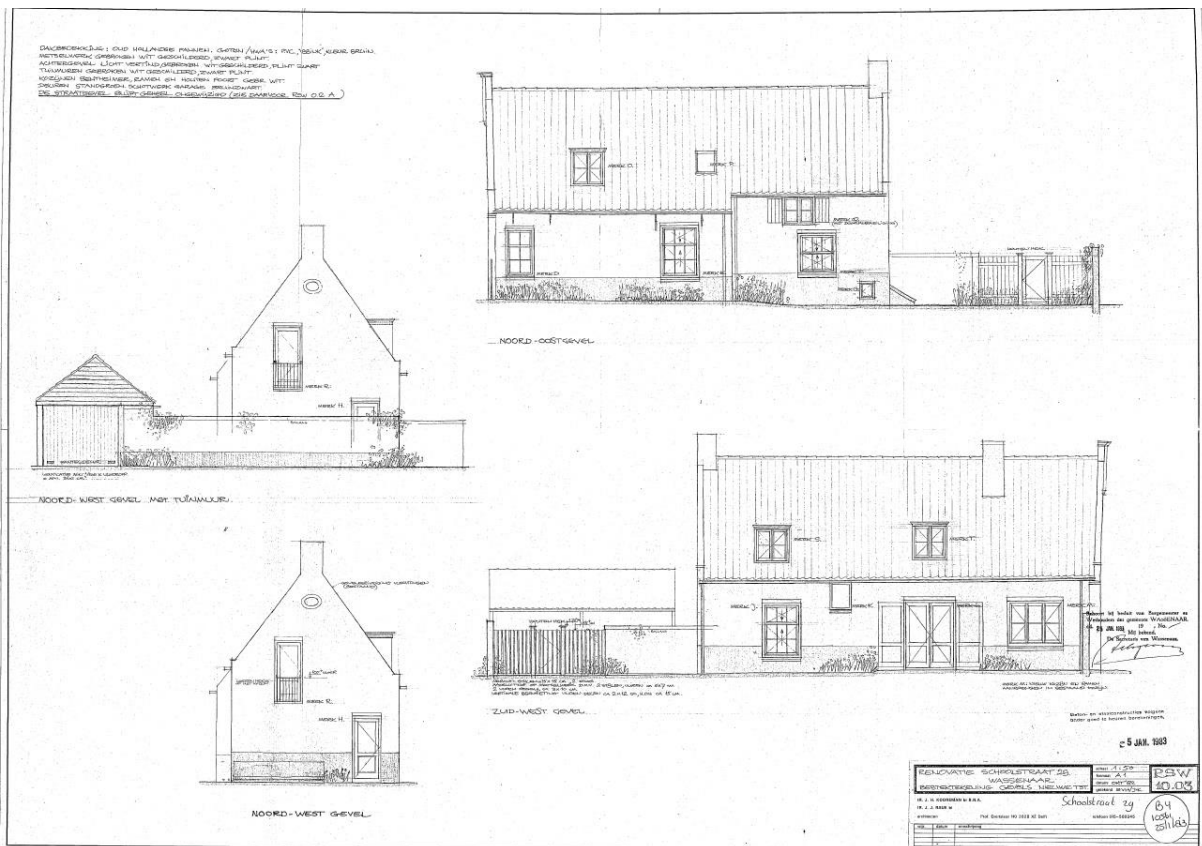
Doorsneden in de bestaande toestand van 1983. (collectie gemeente Wassenaar)

Doorsneden in de nieuwe toestand van 1983. (collectie gemeente Wassenaar)

Gevels in de bestaande toestand van 1983. (collectie gemeente Wassenaar)

Gevels in de nieuwe toestand van 1983. (collectie gemeente Wassenaar)

Historische foto's

Schoolstraat 29 omstreeks de vorige eeuwwisseling, gezien vanuit het zuiden. Aan de straat is de aanbouw met de keuken te zien, die in 1932 gesloopt werd. (collectie gemeente Wassenaar)

Het erf van Schoolstraat 29 in 1956. Zowel het gebouw als het erf hebben nog een sterk agrarisch karakter. (collectie gemeente Wassenaar)

1966, kort na de 'reconstructie' van de voorgevel. (collectie gemeente Wassenaar)

1967. (collectie gemeente Wassenaar)

1971. (collectie gemeente Wassenaar)

1978. (collectie gemeente Wassenaar)

1981. (collectie gemeente Wassenaar)

1984, na de sloop van de stal en de bouw van de garage. (collectie gemeente Wassenaar)

Analyse bestaande situatie

De volgende analyse dient een globaal beeld van het huidige voorkomen van het pand te geven en is gebaseerd op een beknopte opname van de bestaande situatie.

Hoofdvorm

Het pand bestaat in hoofdvorm uit twee in elkaars verlengde gesitueerde bouwdelen. De bouwdelen verschillen in vloerniveaus en de noordoostgevels liggen niet in elkaars verlengde. De tekeningen van de bestaande toestand uit 1983 laten zien dat de uitvoering van onder andere de balklagen van de zoldervloeren wezenlijk van elkaar verschilt, wat erop wijst dat de bouwdelen niet in één fase tot stand gekomen zijn. Verdere aanwijzingen zouden te vinden moeten zijn in onder andere het metselwerk van de zijgevels, maar de dikke kaleilagen en de vele ingrijpende wijzigingen die hebben plaatsgevonden vertroebelen het zicht daarop.

Exterieur

Het huidige voorkomen van de voorgevel is grotendeels bij de verbouwing van 1964 ontstaan. Het destijds nieuw aangebrachte metselwerk op het niveau van de begane grond tekent zich duidelijk af. Het bovenliggende metselwerk is in cement gevoegd en de stenen in de vlechtingen ogen vrij strak, wat laat zien dat ook dit deel van de gevel destijds is gerestaureerd, al dan niet deels vernieuwd. De in dit vlak aanwezige korfboogvormige rollaag, de console onder de tuit en het smeedijzeren anker kunnen op stilistische kenmerken op een 17^e of begin 18^e eeuwse herkomst gedateerd worden. Ondanks de historiserende insteek waarmee destijds is gerestaureerd lijkt het hier nog om authentieke onderdelen te gaan.

De zijgevels zijn zoals vermeld lastig te analyseren als gevolg van de dikke kaleilagen die er op aangebracht zijn. Desondanks laat de uitvoering van het metselwerk en de daarin nog aanwezige bouwsporen zien dat het muurwerk nog een zekere ouderdom heeft en delen bevat die mogelijk nog uit de bouwtijd van het desbetreffende bouwdeel kunnen stammen. Alle hoekoplossingen zijn met drieklezoren uitgevoerd, wat op een datering na circa 1725 zou wijzen. Of dit nog oorspronkelijk metselwerk is of dateert uit een latere aanpassing, is nu niet duidelijk uit het metselwerk afleesbaar. Het metselwerk is plaatselijk rommelig en laat overgangen tussen vlakken van verschillende soorten stenen zien, die -in aanvulling op de foto's en tekeningen- benadrukken dat de gevelindeling ingrijpend gewijzigd is. Een interessant detail vormt het laag geplaatste raam in de noordoostgevel op het niveau van de zolder. Hier was tot 1983 een kozijn met een stel luiken aanwezig, dat nog verwijst naar het agrarisch verleden van het pand en laat zien dat de zolder gebruikt werd voor opslag van waarschijnlijk hooi. Verder is er nabij de voorkamer een fraai korfboogvormig rollaagje te zien, boven een gevelvlak dat thans blind is uitgevoerd. Rechts van het meest linker raam is op circa een meter boven vloerpeil een gevelanker gesitueerd. Het anker heeft in de huidige situatie geen functie meer, maar zal bij de balklaag van de opkamer hebben behoord, zoals deze nog op de tekening van 1932 te zien is.

De achtergevel ging lang schuil achter de stal / schuur. Uitgaande van de kadastrale kaarten en de vergunningsaanvragen is deze stal / schuur in de 19^e eeuw gebouwd en in 1983 gesloopt. Welke functie het bouwdeel exact had is niet bekend; in ieder geval had het pand een functie binnen het boerenbedrijf. Voor deze gevel geldt ook dat het zicht erop deels wordt vertroebeld door de pleisterwerkklagen en de wijzigingen als gevolg van de verbouwing van 1983. De uitbouw van de kelder lijkt in 1983 deels te zijn vernieuwd, waarschijnlijk omdat deze zich tot dat moment onder de vloer van de schuur/koestal bevond. Hoe de situatie was voordat de schuur/koestal werd gebouwd is niet bekend.

In algemene zin laten de gevelinvullingen van het pand zien dat deze tijdens de verbouwing van 1964 vervangen of geïntroduceerd zijn, al dan niet uitgevoerd in een historiserende trant.

Het dak en alle bijbehorende dakkapellen, rookgaskanalen, goten en andere details zijn tot stand gekomen bij de verbouwing in 1983.

De tuinmuur lijkt een zekere leeftijd te hebben. De garage dateert uit 1983.

Interieur

De huidige plattegrondstructuur is voornamelijk bij de verbouwing in 1983 bepaald. De tekeningen van deze verbouwing en die van verbouwingen eerder in de 20^e eeuw laten zien dat de plattegrond meermaals ingrijpend is gewijzigd. Dit gegeven en de aanwezigheid van voorzetwanden, verlaagde plafonds en andere afwerkklagen vertroebelen de afleesbaarheid van de bouw- en gebruikshistorie van het pand. Een aantal elementen springen in het oog. In de woonkamer bevindt zich een historiserende schouw die bij de verbouwing van 1983 of later moet zijn geplaatst, maar is samengesteld uit balken en tegels die grotendeels authentiek zijn. Of ze elders uit het pand zijn betrokken of aangevoerd van een andere locatie is niet bekend. In de woonkamer is ook een enkelvoudige grenen balklaag in het zicht, die is samengesteld uit balken van verschillende formaten. Twee balken beschikken over gesneden consoles, die op stijlkenmerken in het tweede of derde kwart van de 17^e eeuw kunnen worden gedateerd. In het achterste bouwdeel is in de keuken een grenen balklaag van dichter op elkaar liggende balken met een duivejagerprofiel aanwezig. In diezelfde ruimte is de ruimte boven de trap naar de kelder nog voorzien van een kozijn met een luik.

De indeling van de zolder en de vliering stamt vrijwel geheel uit de 20^e eeuwse verbouwingen. De kapconstructie alsmede de muur tussen het voorste en achterste bouwdeel zijn vervangen in 1983. Op de tekeningen van de bestaande toestand in 1983 wordt de kapconstructie van het achterste deel nog afgebeeld; het betrof kapconstructie met flieringen waarop gordingen waren aangebracht. Het bouwdeel lijkt daarmee tot 1983 over een 17^e of 18^e eeuwse sporenkap te hebben beschikt, die op een later moment tot een gordingenkap is veranderd.

Globale conclusie bouwhistorie

De navolgende conclusie vormt het meest waarschijnlijke scenario voor de bouwgeschiedenis van het pand, op basis van de globale analyse van het beschikbare archiefmateriaal en een eerste opname ter plaatse.

De ontwikkeling van de noordwestzijde van de Schoolstraat (oorspronkelijk Ooststraat) kwam waarschijnlijk pas na de verkoop van het daar aanwezige landgoed in 1668 op gang. Dit jaartal komt overeen met de datering van de gesneden consoles van het voorste bouwdeel, zodat het aannemelijk is dat dit bouwdeel rond deze tijd gebouwd is. De opzet doet vermoeden dat het pand destijds gebouwd is als woonhuis. Waarschijnlijk in het tweede of derde kwart van de 18^e eeuw werd het achterste bouwdeel gebouwd. Gezien het agrarische karakter van dit bouwdeel markeert deze aanpassing de ingebruikname van het pand als boerderij, waarbij het oudste bouwdeel als voorhuis (woning) en het nieuwe bouwdeel als achterhuis (keuken en bedrijfsdeel) ging fungeren. Het voorste bouwdeel werd daarbij zeer waarschijnlijk verbouwd. Mogelijk werd bij deze verbouwing in de zuidoostelijke hoek van de plattegrond een kelder met opkamer gerealiseerd, met een hoog geplaatst raamkozijn in de voorgevel. Wellicht dat in dezelfde periode ook het erf en de grote schuur (mogelijk ook stal) zoals deze op de kadastrale kaart van 1811-1832 staat getekend tot stand kwam.

In de 19^e eeuw werd het perceel verkleind, wat mogelijk de aanleiding vormde om de schuur en/of stal te verplaatsen naar een nieuw bouwdeel in het verlengde van het voor- en achterhuis. Aan het einde van de 19^e eeuw of uiterlijk aan het begin van de 20^e eeuw werd het pand opgesplitst in twee woningen. In 1932 werd de voorste woning in gebruik genomen als sigarenwinkel, waartoe de voorgevel van een winkelpui werd voorzien.

In 1955 kocht de gemeente Wassenaar het perceel aan in het kader van een herinrichtingsplan voor de dorpskern. Toen het in 1964 duidelijk was geworden dat het pand binnen de kaders van het plan kon worden gehandhaafd, werd besloten tot de restauratie ervan. De in 1932 uitgevoerde verbouwing van de voorgevel werd daarbij ongedaan gemaakt, waarna de gevel een historiserende indeling kreeg. Het voorste deel van het gebouw werd verhuurd als woning; het achterste deel was bij de gemeente in gebruik. Vermoedelijk werd de kapconstructie van het voorste deel bij deze verbouwing vervangen door een moderne, eenvoudiger kap, die waarschijnlijk een beter bruikbare zolder opleverde.

In 1983 volgde er een verbouwing waarbij het 19e eeuwse bouwdeel werd gesloopt en het te handhaven deel werd samengevoegd tot één woning. Het pand onderging daarbij een verbouwing, waarbij zowel de plattegrond als de gevels ingrijpend werden gewijzigd. In navolging van de verbouwing in 1964 werd ook de -nog uit de bouwtijd daarvan stammende- kapconstructie van het achterste deel vervangen door een moderne constructie. Op het perceel verrees een vrijstaande garage.

Bij de verbouwing van 1983 ontstond de huidige indeling en voorkomen van het pand. Het pand staat op moment leeg en zal binnen afzienbare tijd worden verkocht. In de tussentijd zal het gebruikt worden als vluchtelingenopvang.

Aanzet tot een globale waardenstelling en aanbevelingen

Schoolstraat 29 is beschermd als gemeentelijk monument. De redengevende beschrijving bij het aanwijzingsbesluit is bijgevoegd als bijlage 1. Aangezien dit rapport de status van een bouwhistorische quick-scan heeft, beperkt de externe waardenstelling zich tot een algemene toelichting.

Het pand heeft in algemene zin een hoge cultuurhistorische waarde vanwege zijn ouderdom en als onderdeel van de historische dorpskern van Wassenaar. De hoofdvorm van het gebouw heeft daarom een hoge cultuurhistorische waarde (behoud noodzakelijk). Het pand bevat nog een aantal elementen die vanuit architectuurhistorisch, bouwhistorisch, of gebruikshistorisch oogpunt interessant zijn en eveneens een hoge cultuurhistorische waarde hebben, zoals de oorspronkelijke delen van de gevels, de constructie en de plattegrondindeling.

Het pand is echter bij de verbouwingen van 1932, 1964 en 1983 sterk gewijzigd, waardoor de afleesbaarheid van de (bouw)historie en het historisch gebruik van het pand sterk zijn verminderd. Uit de verbouwing van 1932 lijkt thans niets meer te resteren, alle onderdelen uit de verbouwingen van 1964 en 1983 zijn van indifferente cultuurhistorische waarde (behoud niet noodzakelijk). Tot deze elementen behoren onder andere alle gevelinvullingen, de betonnen begane grondvloer, de destijds ingebrachte scheidingswanden, constructies en afwerkklagen en de gehele kap- en dakconstructie, inclusief dakkapellen en dakramen. Dit geldt eveneens voor het in 1964 vernieuwde metselwerk van de voorgevel, waarvan de gebruikte steen duidelijk afsteekt en waarvan de gekozen historiserende gevelindeling zeer waarschijnlijk niet op bouwhistorisch onderzoek is gefundeerd en daarmee de afleesbaarheid van de geschiedenis van het pand vertroebeld.

Een aanzet voor de globale grafische weergave van de waardenstelling van de plattegrondstructuren is bijgevoegd als bijlage 2.

Aanbevelingen

Deze quick-scan vormt slechts een aanzet tot een analyse en waardering van het gebouw. De complexe gelaagdheid en de cultuurhistorische waarden van het pand zijn aanleiding om, indien een wijziging daarvan aan de orde zou zijn, te zijner tijd dit onderzoek uit te breiden tot een bouwhistorische verkenning conform de Richtlijnen voor Bouwhistorisch Onderzoek 2009. Hierin kan nader onderzoek worden gedaan en kan de waardenstelling uitgebreider en exacter worden vastgelegd. Aangezien het aannemelijk is dat zich achter niet-cultuurhistorisch waardevolle afwerkklagen, voorzetconstructies en verlaagde plafonds nog bouwsporen bevinden die meer kunnen zeggen over de bouw- en gebruiksgeschiedenis van het pand, is het aan te bevelen het pand te ontdoen van deze indifferente onderdelen alvorens verder onderzoek wordt gedaan. Het is ook aan te bevelen nader onderzoek te doen naar de huidige gemetselde tuinmuur. Een deel is duidelijk vernieuwd, maar de muur lijkt ook nog voor een deel uit ouder metselwerk te bestaan en bevat mogelijk cultuurhistorische waarde voor het pand en/of de naastgelegen villa Neyenburgh.

Bronnen

- Scheffer, C. / Van Lit, R; Boerenerfgoed, het boerderijenboek van Voorschoten en Wassenaar; 2006
- Van Lit, R; Wassenaarse Oudheden; 1978
- Van Lit, R; Een verdwenen landhuis bij de Wassenaarse Dorpskerk
- Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Restauratievademecum band 3b, 1998
- Bot, P; Vademecum historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur; 2009.

Bronvermelding illustraties en foto's staan onder de desbetreffende afbeeldingen beschreven.
Overige illustraties en foto's door de auteurs.

Bijlage 1: Redengevende beschrijving

Schoolstraat 29

Adres	Schoolstraat 29
Postcode	2242 KE
Kadastraal nummer	H2671
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Agrarisch
Datering/Bouwjaar	17 ^{de} eeuw

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS.

Het interieur maakt wat betreft de oorspronkelijke structuur en de constructieve onderdelen onderdeel uit van de bescherming.

Inleiding

Dit huis heeft zijn oorsprong in de 17de eeuw en is toen vermoedelijk als boerderij tot stand gekomen. Zowel in basisopzet, als in metselwerk (klezoren) als in detaillering is deze 17de-eeuwse oorsprong nog duidelijk herkenbaar. De oorspronkelijke bestemming is ook intern nog afleesbaar, door de indeling van het achterhuis met sporen van de werkkeuken. In ieder geval woonde in 1881 bouwman Pieter Dirkszn Ruijgrok in het pand. Later bewoonde de bekende Wassenaarse timmerman Johannes Wilhelmus Remmerswaal het pand. In 1932, ten tijde van eigenaar Nicolaas van der Splinter,

bloembollenkweker, werd het voorhuis gebruikt als sigarenzaak en werd in de voorgevel een winkelruit en -deur aangebracht. Een bestaande aanbouw (links) werd hierbij verwijderd. In 1955 werd de gemeente eigenaar van het pand, die het in 1964 liet restaureren. Hierbij werd de voorgevel zo veel mogelijk in oorspronkelijke staat teruggebracht. De etalageruit werd verwijderd, net als de overhoeks geplaatste entreedeur en twee oude vensters uit een rond 1963 afgebroken boerderij uit de Langstraat werden geplaatst. De linkzijdige gevel werd sterk gewijzigd. Sinds 1976 wordt het pand bewoond door de familie Van der Holst. In 1983 werd het lagere volume aan de achterzijde, de voormalige stal, afgebroken onder leiding van de Technische Dienst van de gemeente Wassenaar, om zodoende een doorgang te creëren vanaf het voorplein van Neyenburgh, naar de achter gelegen tuin. Dit werk werd uitgevoerd door architecten ir. J.H. Kooreman en J.J. Raue te Delft. Hierbij werden opnieuw ook wijzigingen aan de gevels aangebracht en dakkapellen veranderd en verplaatst. De voorgevel werd hierbij 'teruggerestaureerd'. Het inboetwerk van de gevelwijzigingen is duidelijk afleesbaar aan de gevel; alleen de top met vlechtingen, de tuitgevel en de ontlastingsboog zijn nog van vóór de diverse wijzigingen.

Stedenbouwkundige aspecten

De Schoolstraat werd aanvankelijk Ooststraat genoemd en staat vanaf 1899 bekend als Schoolstraat. De straat loopt van het Plein naar de Oostdorperweg en is vernoemd naar de scholen die hier van oudsher waren gevestigd. De pastorie op nummer 2 en het woonhuis op nummer 5 zijn rijksmonument. De nummers 4 en 6/8 zijn gemeentelijk monument. Schoolstraat 29 staat rechts van Neyenburgh.

Het diephuis staat haaks op de weg en direct aan de straat. Links is er een smal erf; achter en rechts is het erf ruimer.

Architectonische beschrijving

Het pand is in baksteen (kruisverband) opgetrokken vanuit een rechthoekige plattegrond. De voormalige werkkeuken bevat een kelder en is iets smaller dan het voorhuis. Het diephuis heeft een met rode oud-Hollandse pannen gedekt zadeldak. Voor en achtergevel zijn tuitgevels, waarbij de achterste tuit als schoorsteen is uitgevoerd.

De gevels zijn wit geschilderd, met uitzondering van de voorgevel en een gepleisterd deel in de linkzijdige gevel. Kozijnen, ramen en deuren zijn van hout. Er zijn staafankers toegepast.

De drieassige voorgevel heeft rechts de entree. In de top bevindt zich een venster met korfboogvormige ontlastingsboog, verrijkt met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. Er zijn vlechtingen, staafankers en een renaissance-anker ter plaatse van de nokbalk. Ter plaatse van de makelaar is de tuit uitgemetseld.

De zijgevels hebben verschillende wijzigingen ondergaan, maar van belang is de informele, asymmetrische indeling en de rechtgesloten afsluiting van de gevelopeningen.

De achtergevel heeft eveneens vlechtingen en staafankers. De asymmetrische gevel heeft slechts enkele openingen. Een cirkelvormig venster in de top is dichtgezet. Ter plaatse van de kelder is er een gemetselde afdekking.

Interieur

De voormalige werkkeuken bevat onder meer een broodluik met oud geheng. Aan de achterzijde bevindt zich de kelder met korfboogvormige nissen, die buiten de achtergevel doorlopen; dit is aan de buitenzijde herkenbaar door een gemetselde afdekking. Ook lopen de nissen onder de keuken door. De vloer is afgewerkt met rode plavuizen.

Waardstelling

Het woonhuis met oorspronkelijk een agrarische functie is vanwege de cultuurhistorische -, , architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de agrarische dorpsgeschiedenis in het bijzonder;
- vanwege de bewoners- en gebruikshistorie;
- vanwege de ouderdom en bouwhistorische waarde van het pand en de afleesbaarheid daarvan;
- vanwege de relatieve gaafheid van hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- als beelddrager van het voormalige agrarische karakter van het dorp Wassenaar;
- vanwege de ensemblewaarde met de naast en nabij gelegen gemeentelijke - en rijksmonumenten;
- vanwege de beeldbepalende ligging aan de Schoolstraat

Bronmateriaal

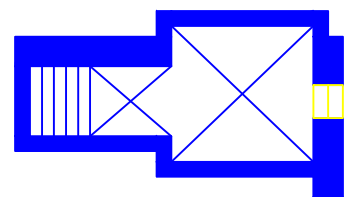
Lit, R. van en C. Scheffer, 'Boerenerfgoed. Het boerderijenboek van Voorschoten en Wassenaar', 2006, TasT.

Mondelinge toelichting mevrouw Van der Holst, 12 maart 2010.

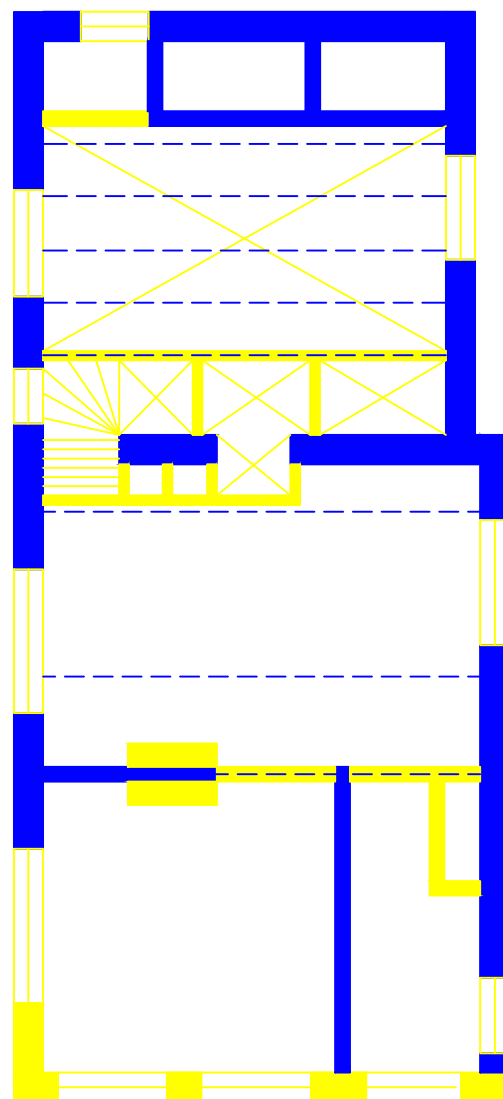
Oud-archief Gemeente Wassenaar.

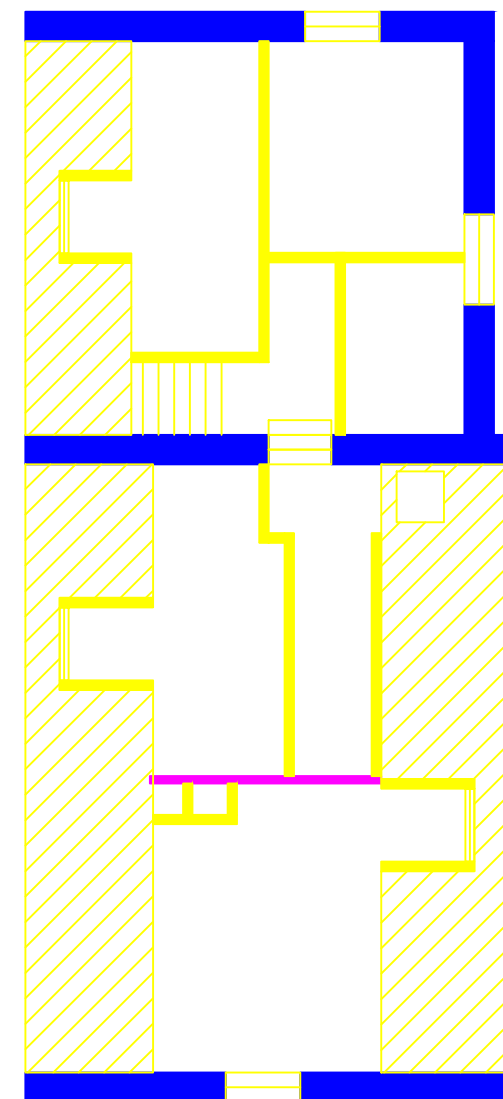
Bijlage 2: Grafische weergave van de globale waardenstelling

kelder

begane grond

zolder

- Hoge cultuurhistorische waarde
- Positieve cultuurhistorische waarde
- Indifferente cultuurhistorische waarde
- Cultuurhistorische waarde onbekend

- Dakvlak
- Vloerveld
- Plafondafwerking
- Wandafwerking

Tekening op basis van tekening nieuwe toestand d.d. oktober 1982 door architecten J.H. Kooreman en J.J. Raue

Project: Schoolstraat 29, Wassenaar		
Onderwerp: Globale waardenstelling		
Datum: 18-05-2022	Getekend: MB	Formaat: A3
Werknummer: 652	Tekeningnummer: I-01	Schaal: n.v.t.

Polderman
 bureau voor monumenten- en restauratieadvies

Eendrachtsweg 67, 3012 LG Rotterdam
 tel. (010) 4363250
 info@bureaupolderman.nl / www.bureaupolderman.nl